

ملاح خیابان‌های مجازی

نگاهی به حضور «شمس لنگرودی» در اینترنت

• سیده ربابه میرغیائی
منتقد ادبی و وبلاگ نویس

دیگر گذشت آن دوره‌ای که برای کسب و ضبط اطلاعات، می‌رفتیم مجاور کتاب‌خانه می‌شدیم به قصد تورق جعبه‌های برگه‌دان یا سرکشی به بایگانی مجله‌های گوناگون و روزنامه‌های کثیرالانتشار! تا بلکه پس از روزها و هفته‌ها، مقصود حاصل بشویم. امروز، راه سهل و سریع‌تری نیز وجود دارد که مسیر ساده‌ای است برای چنین منظور نظری. می‌پرسید کدام راه؟ کدام چاره؟ خودتان هم می‌شناسید این راه و چاره‌ی تازه را که بدجوری، مشکل‌گشایی می‌کند در این دوره زمانه برای پی‌جویی‌ها و پی‌گیری‌های علمی، فرهنگی، هنری، ادبی ... و و ... بله، همان که خودتان حدس زدید؛ اینترنت. می‌بینید که من راز تازه‌ای را فاش نکرده‌ام برایتان! دست‌کم، کاربر مبتدی هم اگر باشید، دیگر جستجوی اینترنتی در موتورهایی مانند «گوگل» و «یاهو» را بلد هستید و به فرض، اگر بخواهید درباره‌ی «شمس لنگرودی» بدانید، نام یادشده را تایپ می‌کنید و گوگل و یاهو را می‌فرستید پی جستجوی اطلاعاتی با این موضوع. فکر می‌کنید تلاش گوگل و یاهو به کجا می‌رسد دست‌آخر؟ من، امتحان کرده‌ام و با جستجوی نام «شمس لنگرودی» در سایت گوگل حدود ۸۲,۸۰۰ مورد و در سایت یاهو حدود ۲۴,۳۰۰ مورد مرتبط فهرست شد برایم. می‌بینید که رقم قابل‌توجهی است! لایذ با خودتان می‌گویید با این سرعت کدایی اینترنت در ایران چه قدر باید وقت گذاشت تا بتوان موارد فهرست‌شده را بازدید کرد و خواند و الی آخر. قاعده‌ی معمول این است که کاربر، از همان صفحه‌ی اول فهرست و نتیجه‌ی نخست آغاز کند و برود پی انتظاری که دارد از این سعی و اگر به مطلوب نرسید، آن وقت می‌شود نوبت موارد بعدی. پس، زیاد سخت نگیرید! گاهی نیز ممکن است استثناء در کار باشد و همان‌طور که عشق آسان نمود اول، باقی هم به مشکل نیفتد! می‌پرسید یعنی چی؟ این که دیگر سؤال ندارد. ارجاع به همان نتیجه‌ی نخست

در صفحه‌ی اول جستجوی یاهو و یا گوگل که هلو بپر توی گلوست! دوباره که می‌پرسید چه‌طور؟ من دوباره می‌گویم این هم سؤال ندارد دیگر! شما پس از جستجوی نام «شمس لنگرودی» اولین نتیجه‌ای که عایدتان می‌شود حکمِ نشانی منزل یا دیدار با شخصِ شاعر یاد شده را دارد و این یعنی، دسترسی به مخزن اصلی اطلاعاتِ مورنظر از هر نظر و به هر دید.

بله! درست متوجه شده‌اید. این جا {<http://shamselangeroodi.blogfa.com>} وبلاگ شخصی «شمس لنگرودی» است که مهربان و صمیمی از شما استقبال می‌کند با صفای شعری که می‌گوید: «نابینای توام / نزدیک‌تر بیا / فقط به خط بریل / می‌توانم که تو را بخوانم / نزدیک‌تر بیا / معنی زندگی را بدانم.» اینترنت و سایت‌های شخصی یکی از خوب‌ترین فضاهایی هستند که می‌توانند نقشِ پاتوقِ مُدرن را برای اهل ادب و هنر ایفا کنند و جایگزین مناسبی هستند برای کافه‌نشینی‌های معمولِ سابق که این روزها، با وجود مظاهرِ ناخوبِ زندگی جدید فی‌المثل ترافیک و ضیق وقت و فلان و بهمان، امکان آن نامحتمل‌تر شده است. حال این‌که، یک رایانه و کمی اطلاعاتِ پایه‌ی موردنیاز می‌تواند همچون فرصتی طلایی باشد در اختیار قشر ادبی و هنری (نویسندگان و شاعران و ...) تا علاوه بر انتشار تمام مطالب خود بر روی اینترنت، با مخاطبان نیز ارتباط برقرار کنند. چرا که از این دریچه می‌توانند به هزاران مخاطبِ مشتاقِ خویش در هر کشور و شهر و خانه‌ای نزدیک بشوند. البته، بسیاری از اهالی ادبیات در ایران هنوز با این دنیای جدید آشنا نشده‌اند یا در پرهیز هستند و یا ... با این‌وجود، عده‌ای از ایشان نیز نسبت به راه‌اندازی سایت و یا وبلاگ‌های شخصی اقدام کرده‌اند مانند عباس معروفی، منیرو روانی‌پور، یدالله رویایی ... ووو ... یکی هم شمس لنگرودی که بیشتر از یک‌سال و نیم از عمر وبلاگ وی می‌گذرد و در این مدت، پیوستگی حضور و تداوم ارتباط با خواننده، موفقیتِ وبلاگ و رضایتِ خواننده را در پی داشته است. این وبلاگ با مدیریت «بهاء‌الدین مرشدی» اداره می‌شود و هدف آن گردآوری مطالب مربوط به شمس لنگرودی است. (دوباره‌ی ضرورتِ حضورِ شعر و شاعران دهه‌ی هشتاد در فضای مجازی (با تأکید بر شمس لنگرودی) پیشنهاد می‌کنم یادداشت «حامد رحمتی» را بخوانید که در وبلاگ «زاویه» منتشر شده است.)

در اولین یادداشتِ وبلاگ که در ششم اردیبهشت ماه ۱۳۸۶ تحت عنوان «پیش‌سخن» منتشر شده است می‌خوانیم که «وبلاگ حاضر، وبلاگ شمس لنگرودی است. قصد از دایر کردن این وبلاگ این است که محیطی فراهم سازیم تا دسترسی به مطالب پراکنده‌ی خواندنی مربوط به شمس در محیطی واحد آسان‌تر شود و شناخت نسبت به او کامل‌تر گردد.

اما در این وبلاگ مطالب دیگری نیز از شعر و داستان و عکس و موسیقی، ... خواهیم داشت که امیدواریم هرچه زودتر شاهدش باشیم.

انتخاب وبلاگ به جای راه‌اندازی سایت به دلیل زنده‌تر بودن و فضای باز برای گفت‌وگو در این محیط است.»

علاوه‌براین، مدیر وبلاگ برای سادگی دسترسی به اطلاعات مختلف درباره‌ی شمس لنگرودی، مطالب را تحت عناوین مختلف (پیش‌سخن، عکس، شعر، گفت‌وگو، زندگی‌نامه، کتاب‌ها، خبرها، نقد و نظر، شعر ترجمه، شعرهای تازه با صدای شاعر، صدای شاعر، یادداشت‌ها، تقدیمی‌ها، گزارش، ملاح خیابان‌ها، سخنرانی و داستان) در بخش «آرشیو موضوعی» دسته‌بندی کرده است.

در این یادداشت نیز، تلاش شده است تا با پیگیری ردپای حضور شمس لنگرودی در فضای مجازی،

دسته‌بندی دیگری از مطالب منتشرشده در اینترنت ارائه شود که تاکنون به قلم او یا درباره‌ی شعر و شاعری وی نوشته شده‌اند.

۱ - شما می‌توانید شرح حال خلاصه اما جامع شمس را درباره‌ی زندگی شخصی و حرفه‌ای او به علاوه‌ی کتاب‌شناسی و سال‌شمار زندگی و فهرست مقاله‌ها و مصاحبه‌ها در بخش «زندگی‌نامه»ی وبلاگ بخوانید که به دو زبان فارسی و انگلیسی آورده شده است.

۲ - سایت آتی‌بان به مناسبت سالروز تولد شمس لنگرودی در سال ۱۳۸۶ گزارشی را با تیتراژ «شاعری که در مرداب جهان نیلوفر می‌بیند» منتشر کرده که در آن به معرفی زندگی شمس و شعر او پرداخته شده است.

۳ - اگر به وبلاگ «حسرت پرواز با ستاره‌ها»، وبسایت «سل تی تی»، سایت «پرشین گرافیک» (اولین تالار هنر ایرانی)، ویکی‌پدیا و همچنین وبلاگ «خانه‌ی نقد» سری بزنید هم دست خالی برنمی‌گردید. در وبلاگ‌های یادشده نیز مطالبی درباره‌ی بیوگرافی و شعر شمس لنگرودی نوشته شده است.

۴ - در وبلاگ شخصی «شمس لنگرودی» بخشی وجود دارد تحت عنوان عکس. شما می‌توانید تصویرهای از وی را - در مراسم مختلف و دوره‌های سنی گوناگون - در این‌جا تماشا کنید.

۵ - در وبلاگ «تادانه» گزارشی درباره‌ی جشن پدر موسیقی فولکلور گیلان (احمد عاشورپور) منتشر شده است که «شمس لنگرودی» در این جشن به عنوان سخنران حضور داشت. «یوسف علیخانی» (روزنامه‌نگار و نویسنده‌ی وبلاگ تادانه) از این مراسم عکس‌برداری کرده است و تصاویر جشن را در وبلاگ خود قرار داده است.

۶ - در گزارش دیداری تشییع «منوچهر آتشی» که در سایت ادبی قابیل منتشر شده است می‌توانید عکسی را از شمس لنگرودی ببینید.

۷ - علاوه بر فهرست کامل کتاب‌های منتشرشده و نشده‌ی «شمس لنگرودی» در وبلاگ شخصی وی، از طریق سایت «آی کتاب» و یا «آدینه بوک»، می‌توان فهرستی از کتاب‌های منتشرشده‌ی شمس را با جزئیات بیشتر (قیمت و تعداد صفحه و ...) تهیه کرد. ضمن این‌که، شما می‌توانید در این دو سایت از امکان خرید اینترنتی هم استفاده کنید.

۸ - کتاب‌ها، مرجع خوبی برای دسترسی به شعرهای شمس هستند. اما، می‌توان بخشی از شعرهای تازه، شعرهای ترجمه‌شده، هنوز چاپ‌نشده و یا پیش از این چاپ شده‌ی وی را هم در وبلاگ شخصی او و یا در سایت‌های ادبی مختلف مانند واژنا، امضا، عصر آدینه، پل ادبی خواند.

۹ - شما می‌توانید در وبلاگ دیگری از شمس لنگرودی به نشانی <http://shamselangeroodi.cast.ir> { بسیاری از شعرهای وی را (با صدای شاعر) به صورت فایل صوتی دانلود کنید و از شنیدن آن‌ها لذت ببرید.

۱۰ - «یاسین نمکچیان» چند شعر گیلکی از شمس را به فارسی ترجمه کرده و در وبلاگ شخصی خود (چهارشنبه سوری) منتشر کرده است که خواندن آن‌ها خالی از لطف نیست.

۱۱ - در بخشی از وبلاگ شمس لنگرودی نقد و نظرهای گوناگون درباره‌ی آثار شمس لنگرودی گردآوری شده است. در این بخش، شما می‌توانید یادداشت‌هایی را درباره‌ی کتاب‌های «قصیده‌ی لیخند چاک چاک»، رمان «رژه بر خاک پوک»، مجموعه‌ی «باغبان جهنم»، «ملاح خیابان‌ها» و مجموعه شعر «پنجاه و سه ترانه عاشقانه» بخوانید که به قلم نویسندگان و منتقدانی مانند سعدی گلبیانی، بهاء‌الدین

مرشدی، فیض الله شریفی، محمد بیاتی، حافظ موسوی، شهاب مقربین، محسن فرجی و ... نوشته شده‌اند. برخی از این یادداشت‌ها، پیش از انتشار در وبلاگ شخصی شمس، در جراید کثیرالانتشار مانند روزنامه‌ی اعتماد ملی و ... به چاپ رسیده است و برخی دیگر، به نقل از سایر وبلاگ‌ها مانند «زنده‌جوب»، «برف‌ها را در بیابان» و ... آورده شده‌اند.

۱۲ - درباره‌ی مجموعه شعر «ملاح خیابان‌ها» می‌توانید یادداشت‌هایی از «آرش شفاعی»، «علی مسعودی‌نیا» و «آزاده نجفیان» را در وبسایت انتشارات «پرتو خورشید»، وبلاگ «کراز» و در صفحه‌ی «از کتابخانه‌ی شخصی من» در سایت «جایزه ادبی ایران» بخوانید.

۱۳ - «بهاء‌الدین مرشدی» با نگاهی به دو مجموعه‌ی «در مهتابی دنیا» و «نت‌هایی برای بلبل چوبی»، نقدی بر شعر شمس نوشته که در سایت ادبی «اوزنا» منتشر شده است.

۱۴ - درباره‌ی کتاب «گردباد شور جنون» - که یکی از فعالیت‌های تحقیقی شمس لنگرودی درباره‌ی سبک هندی و اشعار کلیم کاشانی است - می‌توانید معرفی‌نامه‌ای را بخوانید که در وبلاگ «چهار ستاره مانده به صبح» نوشته شده است.

۱۵ - علاوه بر کتاب‌ها و شعرها، مطالب دیگری نیز از شمس لنگرودی در قالب یادداشت و مقاله منتشر شده است. شما می‌توانید مقاله‌های وی درباره‌ی سنت، مدرنیسم، پست مدرنیسم در ایران (چاپ شده در هفته‌نامه‌ی شهروند امروز)، سیر رباعی در ایران (چاپ شده در سالنامه‌ی اعتماد)، یادداشت‌هایی درباره‌ی احمدرضا احمدی (چاپ شده در مجله‌ی گوهران)، همام تبریزی (چاپ شده در هفته‌نامه‌ی شهروند امروز)، محمدعلی سپانلو (چاپ شده در هفته‌نامه‌ی شهروند امروز)، فروغ فرخزاد و احمد شاملو (چاپ شده در اعتماد ملی) را در وبلاگ شخصی شاعر بخوانید.

۱۶ - یادداشت شمس درباره‌ی جایزه‌ی شعر زنان (خورشید) در سایت «روزنا» و مطلب کوتاهی از وی تحت عنوان «جریانی رسمیت‌یافته» در وبسایت انتشارات «سوره مهر» منتشر شده است.

۱۷ - شما از طریق وبلاگ شخصی شاعر و یا سایت روزنامه‌ی «آفتاب یزد» می‌توانید به متن سخنرانی شمس لنگرودی در خانه‌ی سینما با عنوان «سینمای شاعرانه» دسترسی پیدا کنید که پیش از این، در هفته‌نامه‌ی «طبرستان» به چاپ رسیده است.

۱۸ - گزارشی درباره‌ی چهل‌وپنجمین شب از شب‌های بخارا به مناسبت انتشار کتاب «خلسه بر ویرانه‌ها» سوره‌ی «نونو ژودیس»، شاعر پرتغالی در سایت «راديو زمانه» منتشر شده است که در آن جا نیز می‌توانید ردپایی از حضور شمس را دنبال کنید.

۱۹ - در وبلاگ شخصی شمس لنگرودی بخشی دیگری نیز وجود دارد با عنوان «گفت‌وگوها». شما می‌توانید در آن جا متن بیشتر گفت‌وگوهایی را که از سوی خبرنگاران و روزنامه‌های مختلف (کیوان باژن، سپیده جدیری، احسان گرایلی و بهاء‌الدین مرشدی، یاسین نمکچیان، مانی راد، علی دهقان، مجتبا پورمحسن، بهاره خسروی، بهاره مهرنژاد، علیرضا غلامی، حسین بهشتی، مهدی فرهنگی، مهیار زاهد، آرش نصرت‌اللهی، سامان حاصفهان‌ی و لادن نیکنام و خبرنگارهای مهر، ایسنا و سایت بی‌بی‌سی) با شمس لنگرودی انجام شده است را بخوانید.

در این گفت‌وگوها شمس درباره‌ی احمد شاملو، انتشار لوح فشرده‌ی «پنجاه و سه ترانه‌ی عاشقانه»، جشنواره‌های مناسبتی و کتاب‌های در انتظار مجوز، شعر امروز ایران، سهراب سپهری، تأخیرهای بی‌مورد در صدور مجوز کتاب ... ووو ... صحبت کرده است که پیش از این، متن آن‌ها در روزنامه‌های اعتماد

ملی، نشریه‌ی ادبی گاف، سرمایه، آسیا، کارگزاران، اعتماد و آفتاب یزد و ... منتشر و در این وبلاگ، جمع‌آوری شده‌اند.

۲۰ - شما در سایت انجمن شاعران ایران و یا خبرگزاری‌های کتاب ایران (ایبنا) و ایسکانیوز می‌توانید گفت‌گوهای دیگری با شمس لنگرودی را بخوانید که در آن‌ها درباره‌ی شعر سعدی و مهدی اخوان ثالث صحبت شده است.

۲۱ - خبر و گزارش‌های ادبی نیز از دیگر بخش‌هایی است که در وبلاگ شخصی شمس وجود دارد که به منظور گردآوری اخبار منتشرشده درباره‌ی شمس و آثار او در نظر گرفته شده است. همچنین، گزارش مراسم رونمایی کتاب «تاریخ شفاهی» به نقل از سایت ادبی «امضا» در این‌جا آورده شده که متن آن در وب‌سایت «نشر ثالث»، سایت «روزنا»، روزنامه‌های قدس و آفتاب نیز منتشر شده است.

۲۲ - گزارش تصویری مراسم رونمایی کتاب تاریخ شفاهی را در وبلاگ «یادداشت‌ها» دنبال کنید.

۲۳ - فرهنگسرای دختران در تیرماه سال جاری به مناسبت کسب مجوز نشر کتاب «توقانی پنهان شده در نسیم» مراسمی را برای تقدیر از شمس لنگرودی برگزار کرد که گزارش آن در سایت «روزنا» منتشر شده است.

۲۴ - در بهمن‌ماه سال گذشته، شمس لنگرودی برای اولین بار پس از انقلاب اسلامی در تلویزیون (برنامه‌ی دو قدم مانده به صبح) حضور پیدا کرد که بازتاب‌هایی از آن را می‌توانید در سایت روزنامه‌ی «جام جم» و وبلاگ «چهارشنبه‌سوری» مشاهده کنید که اظهارنظرهایی است از «سینا علی محمدی» و «یاسین نمکچیان» درباره‌ی این رویداد.

۲۵ - شما می‌توانید فایل صوتی برنامه‌ی رادیویی اندیشه‌ها را از سایت «بی‌بی‌سی» دانلود کنید که در آن شمس لنگرودی به عنوان مهمان حضور دارد و درباره‌ی زندگی و آثار احمد شاملو صحبت می‌کند.

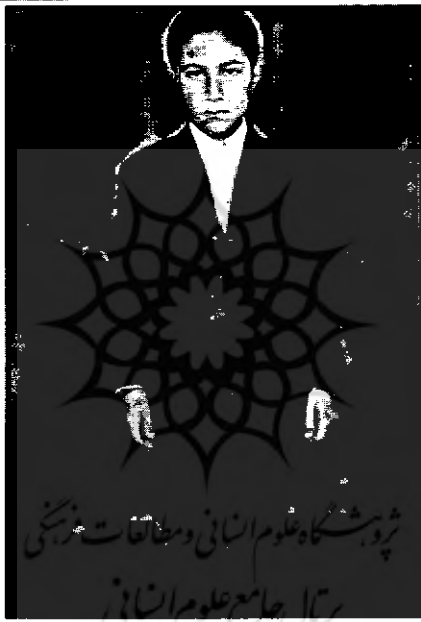
۲۶ - در بخش پیوندهای روزانه‌ی وبلاگ شمس لنگرودی مطالب جالب و جذابی درباره‌ی شمس و شعرهای وی پیدا می‌شود که توصیه می‌کنم خواندن مقاله‌ی «نگویید خط شما نبود»، نامه‌ی شمس به دخترش و خبری را که از سوی «ایسنا» درباره‌ی استفاده از شعرهای شمس در وسایل نقلیه‌ی عمومی آلمان منتشر شده است از دست ندهید.

۲۷ - سروده‌های شمس لنگرودی در رثای «عمران صلاحی» و «خسرو شکیبایی» را نیز می‌توانید در سایت «سینمای ما» و سایت ادبی «گاف» بخوانید.

۲۸ - سایت «قاف» و خبرگزاری ایسنا نیز یادداشت‌هایی از شمس لنگرودی را درباره‌ی شعر «قیصر امین‌پور» منتشر کرده‌اند.

۲۹ - جدای شاعرِ شمس لنگرودی، ذوق شاعران دیگری مانند محسن بوالحسنی، نصرت الله مسعودی، سعید شیری، میثم نبی و سارا محمدی اردهالی نیز تحت تأثیر شعر و شخصیت شمس لنگرودی گل کرده است که اشعار ایشان را علاوه بر وبلاگ‌های آن‌ها، می‌توانید در بخش «تقدیمی‌ها» از وبلاگ شمس بخوانید.

کارنامه

شعبه نگاه علوم انسانی و مشاقت خوشی
پرتال جامع علوم انسانی

